

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та
адміністративного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПРАВО І ПОЛІТИКА МІЖНАРОДНИХ СУДІВ І
ТРИБУНАЛІВ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
конституційного, міжнародного та
адміністративного права
Протокол № 1 від 25.08.2025

м. Івано-Франківськ - 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Право і політика міжнародних судів і трибуналів
Викладач (-і)	Бурлак Оксана Василівна
Контактний телефон викладача	+38 (0342) 596134
E-mail викладача	oksana.burlak@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.cnu.edu.ua/
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, <i>розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри</i> https://kkmtap.cnu.edu.ua/графіки/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Сучасне міжнародне право вимагає вирішення спірних питань між державами тільки мирними засобами. Якщо за допомогою дипломатії цього не вдається досягти, то сторони конфлікту можуть вдаватися до послуг міжнародних судів, трибуналів та арбітражних установ. Завдяки цим органам міжнародний правопорядок набуває більшої стабільності, через них реалізується принцип верховенства права у міжнародних відносинах.</p> <p>Міжнародне судочинство здійснює вплив на розвиток міжнародного права, зокрема шляхом тлумачення та роз'яснення положень міжнародно-правових норм. Рішення міжнародних судів сприяють формальному закріпленню правових норм та визнанню звичаїв як джерела права.</p> <p>Україна підписала і ратифікувала міжнародні угоди щодо утворення тих чи інших міжнародних судових інституцій. Наша держава, її органи та громадяни виступають учасниками відповідних судових процесів. Представники України є судьями у міжнародних судах, забезпечують функціонування міжнародного судочинства.</p> <p>Вивчення дисципліни «Право і політика міжнародних судів і трибуналів» дає можливість визначати основні тенденції розвитку міжнародного правосуддя, аналізувати позиції учасників міжнародного судочинства та їх вплив на міжнародне право, інтерпретувати рішення міжнародних судових установ, пояснювати вплив рішень міжнародних судів на міжнародні відносини, узагальнювати принципи побудови та розвитку системи міжнародного правосуддя.</p> <p><u>Основними джерелами</u> цієї навчальної дисципліни є міжнародні договори, судові регламенти, рішення міжнародних судових органів, міжнародні звичаї, національне законодавство.</p>	

Методи навчання: лекція, пояснення, обговорення, семінарські (практичні) заняття, презентації, аналіз практичних ситуацій, практичні роботи, графічні роботи.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів комплексного підходу до вивчення основ міжнародного судочинства, розуміння сучасних тенденцій розвитку міжнародного права через діяльність міжнародних судових органів.

Основними завданнями вивчення студентами дисципліни «Право і політика міжнародних судів і трибуналів» є засвоєння ними знань щодо:

- історії розвитку міжнародного правосуддя;
- діяльності Міжнародного Суду ООН;
- юрисдикції Європейського суду з прав людини;
- специфіки роботи Суду ЄС;
- особливостей функціонування міжнародних кримінальних судів (трибуналів);
- роботи міжнародних арбітражних судових органів (Міжнародного центру врегулювання інвестиційних спорів, Лондонського арбітражного третейського суду, Арбітражного інституту Торгової палати м. Стокгольм та ін.).

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність (ІК): здатні розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів;

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи;

СК5. Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права;

СК6. Знання і розуміння основ права Європейського Союзу;

СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;

- СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції;
- СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності;
- СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації;
- СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування;
- СК16. Здатність до логічного, критичного та системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 3. проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;
- ПРН 4. формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми;
- ПРН 5. давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю;
- ПРН 8. використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;
- ПРН 12. доносити до респондента матеріал з певних проблематики доступно і зрозуміло;
- ПРН 15. вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;
- ПРН 19. демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права;
- ПРН 20. пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів;
- ПРН 22. готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях;
- ПРН 23. надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	081 Право	3	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема №1. Основи діяльності міжнародних судів та трибуналів	2	4	12
Тема №2. Міжнародний Суд ООН	2	2	8
Тема №3. Європейський суд з прав людини	2	4	12
Тема №4. Суд Європейського Союзу	2	2	8
Тема №5. Міжнародні кримінальні суди (трибунали)	2	4	12
Тема №6. Міжнародні арбітражні судові органи	2	2	8
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf</p> <p>Форми оцінювання: оцінювання усних та письмових відповідей здобувачів через поточний роль на семінарському (практичному) занятті; при контролі самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, а також підсумковому контролі.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачається виконання 1 письмової модульної контрольної роботи (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює всі змістові модулі. Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ).</p> <p>На письмову модульну контрольну роботу виноситься тестові завдання, що завантажені на платформу дистанційного навчання</p> <p>Максимальна кількість балів за письмову роботу – 50 (пп. 2.6.1 МРПОУ).</p>
Семінарські заняття	<p>Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри, а також в системі дистанційного навчання. Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 45 (пп. 2.6.1–2.6.2 МРПОУ).</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студенту виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).</p>
Підсумковий контроль	<p>Залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимально 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).</p>
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи:	

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види, інструкції щодо виконання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри. Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом написання індивідуальних робіт у формі реферату або характеристики нормативно-правового акту.

Реферат оформляється обсягом від 10 до 12 сторінок. Зазначаються структурні частини: вступ, план, основний текст (зміст питань), висновки, список використаних джерел.

Реферати пишуть на основі обраних з переліку тем індивідуальних завдань, які оновлюються щороку та розміщені на кафедрі і кафедральному сайті.

Характеристика нормативно-правового акту полягає в описі даного документу: дати прийняття, набрання чинності; характеристика структури; розкриття його змісту.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universitytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Міжнародне судочинство/ за заг. ред. Акад. НАН України. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2009. 26- с.
2. Міжнародне публічне право: підручник у 2 т./ за заг. ред. В.В. Мицика. 2-ге вид. змін. Харків: Право, 2020. Т1. Основи теорії. 416 с.
3. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право : підручник. Одеса : Фенікс, 2018. 744 с.
4. Кононенко В. П. Вирішення територіальних спорів Міжнародним Судом ООН:

теорія і практика : монографія.. Київ-Одеса : Фенікс, 2018. 438 с.

5. Чистякова А. Права людини в умовах воєнного стану: законодавство та судова практика. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 316 с.

6. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.

7. Енциклопедія міжнародного права: у 3. Т./ редкол.Ю.С. Шемшученко, В.Н. Денисов та ін. Київ: Академперіодика, 2019.

8. Право на освіту очима суддів Європейського Суду з прав людини : колект. моногр. / [авт. кол. : Бадида А. Ю., Переш І. Є., Зінич М. В. та ін.] ; за ред. : А. Ю. Бадида, І. Є. Переша ; рец. : Ю. Ю. Боброва, В. В. Заборовський, О. З. Панкевич. Ужгород : «АУТДОР-ШАРК», 2024. 140 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних розробках.

Викладач:

Оксана Бурлак

доцент кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника